

Mr. Muhamed Okić

Vojno muftijstvo

ZAPIS O JEŽINCU

Apstrakt: *Pisanje o svom rodnom mjestu predstavlja velik i inspirirajući izazov. On je utoliko veći ako se u taj poduhvat niko ranije nije upuštao. Naravno, u tome je i veća odgovornost, jer se po prvi puta donose fakti koji trebaju biti tačni i pouzdani kako bi se na njih, u nekom budućem proučavanju, moglo osloniti i na njima graditi nova istraživanja. Ovaj rad pružit će nam širi uvid o selu Ježinc, danas jednom od sela općine Srebrenik, u historijski kontekst i razvoj ovog naselja. U tekstu ćemo se upoznati i sa vjerskim i kulturološkim aspektima Ježinca, kao i njegovim značajnim infrastrukturnim projektima u posljednjih pola stoljeća.*

Ključne riječi: *Ježinc, Srebrenik, selo, mekteb, džamija, vakuf, infrastruktura*

"Svako vrijeme je zanimljivo i provokativno za historičara, ali bilježenje i pisanje o tim vremenima ima posebnu draž i težinu. Treba insistirati na bilježenju proteklog i to po svim segmentima i time svjedočiti i o sebi i vremenu u kojem se živi." Iako po vokaciji nisam historičar, ove riječi dr. Saliha Jalimana ("Današnja Bosna i srednjovjekovni grad Srebrenik", *Biljeg Srebrenika*, broj 3., Srebrenik, 2005., str. 27-35.), podstakle su me i ohrabrile da napišem, i na taj način, bar u kratkim crtama, nešto kažem o mjestu svoga rođenja, Ježincu, i životu ljudi koji u njemu žive. Jednako važno bilo je to što o ovom mjestu, onoliko koliko je meni poznato, nemamo šire historijske zapise i podatke, pogotovo ne objedinjene na jedno mjesto.

Stoga, u ovom radu moje nastojanje biće fokusirano na to da se objedine i izlože do sad kazane historijske činjenice o ovom selu i da se da osvrt na neke bitne segmente iz njegove prošlosti i sadašnjosti. To se posebno odnosi na stari mekteb u Ježincu koji je prema kazivanju najstarijih živih mještana sagrađan u prvoj polovini 20. stoljeća. Tokom rata, kada je sa radom počela nova seoska

džamija, ovaj mekteb je srušen, a o njemu, osim nekoliko fotografija do kojih smo uspjeli doći, nema nikakvog pisanog traga. Oni koji pamte stari mekteb smatram da imaju obavezu sačuvati sjećanje na ovaj vjerski objekat kao važnu instituciju muslimana koja je u ovom selu bila više od pola stoljeća bitan faktor u procesu vjerskog odgajanja i življenja vjere. Ne učinili se to, već naredna generacija, s obzirom da na mjestu gdje je mekteb bio nema nikakvog obilježja, bojim se da uopće neće ni znati da se mekteb tu ikada i nalazio.

U radu ćemo nešto više saznati i o narodnim običajima do kojih su držali Ježinčani, njihovom učešću u odbrani Bosne i Hercegovine tokom posljednje agresije, kao i infrastrukturi i razvoju sela. Svoju zahvalnost pri tome dugujemo Sakibu Okiću, Hazimu i Osmanu (preselio tokom pripreme ovog teksta) Jahiću, sa kojima smo obavili intervju, Omeru-ef. Majstoroviću, Ismetu-ef. Odobašiću i gospodinu Samiru Muratoviću od kojih smo dobili značajne podatke o vjerskom životu i unapređenju infrastrukture sela, te ljubaznom osoblju Federalnog zavoda za statistiku koje je također dalo doprinos ovom radu vrijednim statističkim informacijama.

Položaj Ježinca i njegovo stanovništvo

Selo Ježinac smješteno je 3 km sjeverozapadno od grada Srebrenika, uz rijeku Tinju i magistralni put Tuzla-Orašje-Brčko. Administrativno, Ježinac pripada općini Srebrenik i broji blizu 200 domaćinstava. A pored glavnog dijela sela koje je smješteno uz cestu, Ježinac ima i nekoliko zaseoka: Mujanovići, Dionica, Solile, Mutapčići i Metlik.

Slika 1. Položaj Ježinca u općini Srebrenik

Baš kao i grad Srebrenik, čije se prvo javljanje u historiji povezuje sa velikim bosanskim banom, Stjepanom II Kotromanićem 1333. godine, tako se i prvo spominjanje Ježinca, u neizmijenjenom nazivu, proteže na daleku 1528. godinu. Dakle, 195 godina nakon prvog spominjanja Srebrenika koji je u vrijeme vladavine Kotromanića bio prijestolnica srednjovjekovne Bosne. Prema informacijama koje nam donosi dr. Adem Handžić¹, nahiju Jasenica, njenih 13 sela među kojima je bio i Ježinac, 1528. godine naselili su Vlasi² čijih je domaćinstava u ovim selima ukupno bilo 335. Pet godina kasnije, Ježinac se pripisuje nahiji Srebrenik uz još šest drugih naselja: varoš grada Srebrenika, Begov konak, mahalalu varoši Srebrenika, Srnicu, Špionicu, Babunoviće i Sladnu.³

Kako se islam širio u Bosni tako se o Ježincu ove 1533. godine govori kao o "posjedu Mustafe Kosovoala (sa Kosova), serbuljuka utvrde Srebrenik".⁴ U to vrijeme ovo naselje ima, sada 12 muslimanskih kuća (sa jednom baštinom), prihod od 800 akči i samo jednu nemuslimansku baštinu. Već 15 godina poslije, 1548. godine, Ježinac se polahko razvija i uz isti broj kuća ima prihod od 2806 akči, s tim što sada pripada hasu zborničkog sandžak-bega Mehmed-hana. Na ovaj spisak dodan je i jedan mlin, a jedina nemuslimanska baština, ona Markova, nalazila se u posjedu Balijsina, sina Markova. Nešto više od 50 godina poslije, 1604. godine, spominje se da se u Ježincu nalazi isti broj kuća, 12 muslimanskih sa 2 baštine i jednom nemuslimanskom baštinom kojom opet raspoložu muslimani. Tada je prihod naselja iznosio 6000 akči.⁵

Ovo selo, nažalost, nije bilo predmet interesovanja historičara, sociologa ili etnologa, i zato drugih podataka osim onih sa popisa stanovništva potkraj 19. stoljeća naovamo, nemamo. Prema statističkim podacima iz 1879. godine, Ježinac je uz Hureme i Tutnjevac bio u sastavu Špionice turske (postojala je i Špionica pravoslavna, a kasnije i Špionica katolička), te imao 42 domaćinstva i

¹ Ostala sela u ovoj nahiji, u gornjem toku Tinje s njene desne strane, koja su naselili Vlasi, bila su: Donja Jasenica, Gornja Jasenica, Srednja Jasenica, Seona, Crvuša, Obodnica, Dojčići, Druginja, Potpećina (Potpeć), Ljenobud i Moranjak (Moranjci). Pogledati: Dr. Adem Handžić, *Tuzla i njena okolina u XVI vijeku*, "Svjetlost", Sarajevo, 1975., str. 106-107.

² VLASI JE NAZIV ZA NAROD KOJI SE PO BOSNI POČEO ŠIRITI KRAJEM 15. STOLJEĆA. INAČE, BAVILI SU SE STOČARSTVOM I ZBOG FIZIČKIH I BORBENIH PREDISPOZICIJA DRUGO DOMINANTNO ZANIMANJE BILO IM JE VOJNO. VIŠE VIDJETI: NOEL MALCOLM, *BOSANSKI SRBI SU VEĆINSKI POTOMCI VLAHA*, [HTTPS://DIALOGOS.BA/2016/05/28/HISTORICAR-NOEL-MALCOLM-BOSANSKI-SRBI-SU-VECINSKI-POTOMCI-VLAHA/](https://dialogos.ba/2016/05/28/historicar-noel-malcolm-bosanski-srbi-su-vecinski-potomci-vlaha/), AKTIVNO 03.09.2018. GODINE.

³ Dr. Adem Handžić, *Tuzla i njena okolina u XVI vijeku*, str. 131.

⁴ Rusmir Djedović, "Urbane prilike i razvoj naselja u nahijama Srebrenik i Jasenica tokom XVI i početkom XVII stoljeća", u knjizi: *Srebrenik – historijsko-etnografske skice*, Srebrenik, 2007., str. 19.

⁵ Potvrdu ovim informacijama, sa širim podacima o prihodima, možemo pronaći i u Opširnom deteru Zborničkog sandžaka iz 1604. godine čiji se original nalazi u Bašbakanlik Arhivi u Istanbulu, Tapu Tahir Defter No. 743 (BBA TD 743) Nahija Srebrenik u livi Zbornik. Tekst prevela: Amina Kupusović, *Biljeg Srebrenika*, broj 3., Srebrenik, 2005., str. 36-53.

137 stanovnika islamske vjeroispovijesti (u popisu navedeno muhamedanaca). Šest godina kasnije, 1885. godine, Ježinac broji 49 domaćinstava i 148 stanovnika. U podacima sa popisa 1910. i 1921. godine, nisu naznačeni izdvojeni podaci za Ježinac koji se i tada nalazio u sastavu Špionice turske

Shodno informacijama koje smo dobili od starijih stanovnika Ježinca, ovo selo je administrativno i organizacijom vjerskog života bilo vezano za Špionicu sve do polovine prošlog stoljeća, kada će administrativne procedure biti prenesene u Srebrenik, a organizaciju vjerskog života preuzet će lokalni imam i mještani. Prema statističkim podacima koje smo dobili iz Federalnog zavoda za statistiku, Ježinac je na popisu iz 1971. godine imao 477 stanovnika od kojih su svi bili Muslimani, danas Bošnjaci. Deset godina poslije, broj stanovnika nije znatno rastao, tek 16 više, od kojih su se opet svi izjasnili kao Muslimani. Na posljednjem prijeratnom popisu iz 1991. godine, nalazimo da u Ježincu živi 513 stanovnika, i to 512 Muslimana i 1 Ostali. Interesantno je da je skoro isti broj muškog i ženskog pola, prvih 259 a drugih 254. Ježinac tada broji 144 domaćinstava. Na posljednjem popisu stanovništva, 2013. godine, zabilježeno je da u Ježincu živi 593 stanovnika, od kojih je sada muškog pola manje, 293, u odnosu na 300 ženskog pola. Od ukupnog broja, 582 se izjasnilo kao Bošnjaci, 4 kao Bosanaci, 2 Bosanci i Hercegovci, 2 Ostali, 1 u grupi Nepoznato, a i dalje je bilo onih koji su zadržali kategoriju Muslimani, njih 2. Srba i Hrvata, kao i u prethodnim popisima, nema. Broj domaćinstava, za razliku od popisa iz 1991. godine, uvećan je za 55, ukupno 199 domaćinstava. Razlog tome su, uglavnom, domaćinstva izgrađena od strane muhadžira iz Podrinja koji su usljed agresije i etničkog čišćenja došli na slobodne dijelove tuzlanskog kantona među kojima je i Srebrenik sa svojim selima bio.

Najbrojnije prezime u selu je Jahić, dok su u značajnom broju prisutna i prezimena: Omić, Jukić, Muratović i Beganović. Prezimena kao što su: Fejzić, Mujkić i Okić broje samo nekoliko porodica. Zanimanja stanovništva uglavnom su vezana za građevinske i poljoprivredne poslove, mada se među Ježinčanima mogu naći i uspješni biznismeni kao i ugledni prosvjetni i drugi društveni radnici. Kao i prije agresije na našu zemlju, i danas oko 20 porodica porijeklom iz Ježinca živi i radi u inostranstvu. U Ježinac najčešće dolaze tokom godišnjih odmora i školskih raspusta. Mnogi od njih su se nakon penzionisanja vratili u Ježinac i u svom rodnom mjestu provode treću dob svoga života.

Običaji

Nekih karakterističnih običaja, igara i teferiča, kako saznajemo od starijih Ježinčana, u ovom selu nije bilo. Ipak, pamte se okupljanja i ašikluci na raskrsnici ispred starog mekteba. Neke ženidbe i udaje odvijale su se po noći uz

objavu čaje, a ko je imao bolje imovinske uslove, svadba se organizovala uz svatove. Neki su, isto tako, pri sunećenju muške djece organizovali trke na njivama koje se i danas zovu *Dole*. Pamte se i ispraćaji u vojsku, takozvani banketi. A od vjerskih običaja i tradicije, posebno se držalo do učenja *mevluda*. Manje se učio *tevhid*. Duga je, recimo, tradicija bila odigravanja utakmica sa ekipama iz susjednih sela Špionice i Čehaja, posebno u dane bajrama, na improvizovanom igralištu kojeg su svi zvali *Jama*, a koje se nalazilo pored željezničke pruge. Danas to igralište ne postoji. Također, tokom ljetnih mjeseci višedecenijska praksa je bila odlazak muškaraca na kupanje u rijeci Tinji. Danas to više nije slučaj, jer rijeka Tinja odavno više nije čista da bi se formirala bilo kakva kupališta.

Vjerski život

Jedan od najstarijih živih Ježinčana, Hazim Jahić, penzionisani građevinski radnik, govorio nam je⁶ o starom mektebu u Ježincu i nekim aktivnostima vezanim za ukupni život u selu u prošlom stoljeću. Iako je kao dječak išao na mektepsku pouku 30-tih godina, ipak se ne sjeća kada je mekteb tačno izgrađen. No, i ta informacija da je pohađao mektepsku nastavu govori nam da je mekteb izgrađen prije 30-tih godina prošlog stoljeća.

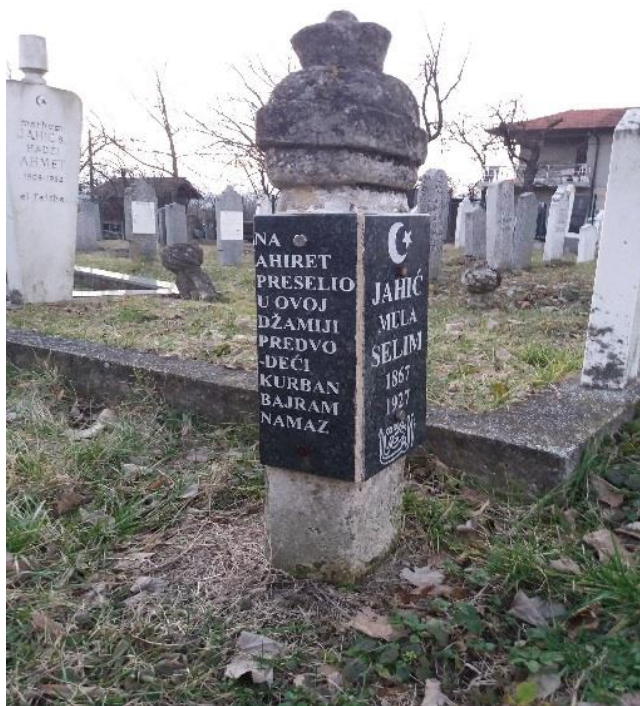

Slika 1. Stari mekteb u Ježincu

Skoro do pred gradnju nove džamije, krajem 80-tih godina prošlog stoljeća, ovaj mekteb je bio u funkciji. Džemat Ježinac je tada bio u sastavu

⁶ Iz intervju sa Hazimom Jahićem (1931.) obavljenom u Ježincu 09. septembra 2018. godine

džemata Špionica, kojeg su još činili Tutnjevac i Huremi. Danas su ovo sve samostalni džemati koji pripadaju Medžlisu Islamske zajednice Srebrenik. U starom mektebu se klanjala teravija i učila djeca subotom i nedjeljom, dok se džuma i ostali namazi nisu obavljali u mektebu. Džumu su Ježinčani klanjali u Špionici kao sjedištu svih ovih sela. Prvi imam koji je dolazio da uči djecu u Ježincu, po Hazimovom sjećanju, bio je hafiz Mustafa-ef. Kavgić (1922-1996.), a potom Hrusto-ef. Muratović, koji je inače rođen u Ježincu, i, prema onome što se pamti, uz mula Selim-ef. Jahića⁷ i Nezir-ef. Jahića, bio prvi svršeni medrese iz Ježinca.

Slika 2. Mezar mula Selim-ef. Jahića

Nakon Hruste-ef. Muratovića, ovaj posao su radili Nezir-ef. Zlatić i Osman-ef. Moranjkić. Naknada za navedene imame rijetko je bila u novcu. Uglavnom je to bilo u naturi i kroz pomaganje imamu i njegovoj porodici u poljoprivrednim i drugim poslovima. Posljednji imam koji je službovao u ovom džematu i starom mektebu bio je Esad-ef. Fazlić.

⁷ Prema informacijama koje smo dobili od sagovornika, mula Selim-ef. Jahić imamsku službu nikada nije vršio u Ježincu. Imamske poslove radio je u susjednom džematu, u Špionici, gdje se nalazi i njegov mezar, u haremu stare džamije u Špionici. Na nišanu stoji da je mula Selim-ef. Jahić živio od 1867. do 1927. godine, kao i karakterističan natpis da je preselio u džamiju tokom Kurban-bajram namaza.

Slika 3. Polaznici mektepske nastave ispred starog mekteba u Ježincu sredinom 70-tih godina prošlog stoljeća

Nakon što je 1983. godine uvakufljen plac za izgradnju džamije, čija je izgradnja, kako smo rekli, počela krajem 80-ih godina, stari mekteb je do početka rata 1992. godine zatvoren, a potom u potpunosti uklonjen. Svi komunalni priključci preneseni su na džamiju. Na prijedlog džamatskog odbora, 15.08.2017. godine pokrenuta je procedura da se ova vakufska parcela, ukupne površine 149 m², zamijeni za drugu parcelu. U obrazloženju za pokretanje ove procedure stoji da na predmetnoj parceli nema objekta, da na istoj ne postoje komunalni priključci, i da je zbog male površine parcela neiskoristiva za vakuf. S tim u vezi, Medžlis IZ Srebrenik obratio se Vakufskoj direkciji IZ sa zahtjevom da se odobri prodaja vakufskih nekretnina označenih kao k.d. br. 674, zv. "Dionica", u naravi zgrada vjerske zajednice (mekteb koji je ranije uklonjen) površine 48 m² i dvorište površine 101 m², i to Esadu Murseloviću, za novčana sredstva u iznosu od 5.000,00 (pet hiljada) KM. Ova sredstva bi se utrošila u kupovinu parcele od Jakuba Ibrahimovića, površini od 150 m², za proširenje mezarja, s tim da Jakub Ibrahimović primljena novčana sredstva donira za izgradnju rekonstrukcije džamije u džematu Ježinac. Također, u dopisu Medžlisa IZ Srebrenik Vakufskoj direkciji, kao jedno od obrazloženja, stoji da džemat Ježinac nema dovoljno prostora za ukop umrlih te je potrebno proširenje mezarja ili osnivanje novog. Izvršni odbor Medžlisa je ocijenivši veliki interes džemata za ovom transformacijom dao saglasnost za zamjenu, odnosno kupoprodaju predmetnih parcela. Komisija Vakufske direkcije je također 08.12.2017. godine izašla na lice mjesta, te utvrdila činjenično stanje na terenu i konstatirala da je predložena transformacija u interesu vakufa i da je

opravdana. Svoj pozitivan stav dalo je i Muftijstvo tuzlansko. Konačno, prijedlog Vakufske direkcije IZ, upućen 19.02.2018. godine Vijeću muftija, da odobri transformaciju vakufske nekretnine u džematu Ježinac, prihvaćen je od strane Vijeća muftija (na 15. redovnoj sjednici Vijeća muftija, održanoj 21.03.2018. godine) da se izvrši navedena transformacija.

Svečano otvorenje nove džamije u Ježincu upriličeno je 04. augusta 2001. godine. Na svečanom otvorenju izaslanik reisu-l-uleme je bio tadašnji Vojni muftija Ismail-ef. Smajlović. Džamiju je svečano otvorila rahmetli Rasema Beganović kao najveći vakif.⁸ Džamija je izgrađena u klasičnom bosanskom stilu, dimenzija 11x9, ozidana od cigle i pokrivena crijepom na četiri vode. Uz džamiju je podignuta munara od bijelih betonskih elemenata s jednom šerefom. U džamiji se klanja džuma, izvodi mektepska nastava dva dana sedmično, klanjaju tri namaza dnevno.

Tokom 2016. godine, kao što je spomenuto, pokrenut je projekat rekonstrukcije i dogradnje postojeće džamije. Dograđena je nova mektepska učionica i imamski stan, tako da je džamija dobila potpuno novi izgled i cijeli kompleks je pokriven sa jednom velikom i tri manje kupole. Ovi radovi se privode kraju i planirano je da se u 2019. godini upriliči svečanost povodom završetka rekonstrukcije i proširenja džamije. Kao i kod prve izgradnje, tako i u rekonstrukciji džamije Ježinčani su dali najveći doprinos, kako novčanim sredstvima tako i vlastitim građevinskim, elektroinžinjskim, vodoinstalacijskim i drugim radovima.

Od kako je napravljena, imami u ovoj džamiji su bili: Sifet-ef. Jahić⁹ Izudin-ef. Baturić, Jasmin-ef. Sukanović (7 godina), hfz. Damir-ef. Jahić (2 godine), i Omer-ef. Majstorović¹⁰, sadašnji imam.

Džemat Ježinac posjeduje nešto više od 20 dunuma vakufske zemlje. Mezarje u džematu je među najuređenijim mezarjima ovog Medžlisa, površine preko 5 dunuma.¹¹ Ne može se tačno utvrditi kad je mezarje osnovano, ali još uvijek postoje stari nišani na kojima nema natpisa nego samo uklesana sablja, što je znak da ti nišani datiraju iz Osmanskog perioda. U džematu postoji jedan

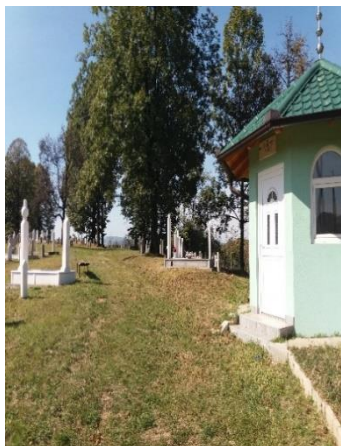
⁸ Šire informacije sa otvorenja džamije donio je Salih Smajlović (*Preporod*, broj 16/713 od 15. avgusta 2001., str. 13.)

⁹ Muhamed Okić, " Oličenje jednog imama – Sifet - ef. Jahić (27.05.1946. –24.06.2018.)", *Preporod*, broj 16/1122, od 15.08.2018., str. 27.

¹⁰ Omer-efendija Majstorović rođen je u Bratuncu 1986. godine. Behram-begovu medresu u Tuzli završio je 2005. godine, a potom Pravni fakultet, također u Tuzli. U džematu Ježinac počeo je raditi 04. januara 2008. godine, što je, do sada, više od 10 godina rada u ovom džematu.

¹¹ Na ulazu u mezarje nalazi se lijepo uređen toalet i abdesthana, vakuf Muhameda i Hanife Okić. Ono što je još interesantno za ovo mezarje jesu mezari Jahić Abdurahmana i Emirke, muža i supruge, koji su u istom danu, 1994. godine, preselili na Ahiret.

nišan za kojeg se veže narodno predanje da ono pripada neznanom vojniku konjaniku kojem je odsječena glava, a kojeg je konj do tog mjesta donio. Vojnik je, kako to predanje kazuje, tu i pao i na istom mjestu ukopan.

Slika 4. Mezarje u Ježincu

Slika 5. Nišani iz Osmanskog perioda

Najistaknutiji vakifi ranije su bili Abdulah Jahić, hadži Sejdalija Jahić, Mehmed Jukić, Sifet i Rasema Beganović, te Džemal Omić. U skorije vrijeme veće hajrate uvakufili su hadži Ibrahim i Mejra Hasanović, Ibrahim i Jakub Ibrahimović, Muhamed i Hanifa Okić, hadži Ibran Sejmenović, hadži Idriz i Nura Muratović, Alosman i Asmir Beganović, te Mensur i Mirsad Fejzić. Petu islamsku dužnosti, hadž, prema sjećanju nekoliko mještana, iz Ježinca su obavili: Ahmić Jahić, Omer Jahić, Abdulah Jahić, Pašan Jahić, Nezir-ef. Zlatić, Mehmed Muratović, Sejdalija Jahić, Bego Fejzić, Fatima Beganović, Sabiha Jukić, Adem Mahmutović, Ibrahim i Mejra Hasanović, Rahman Hasanović,

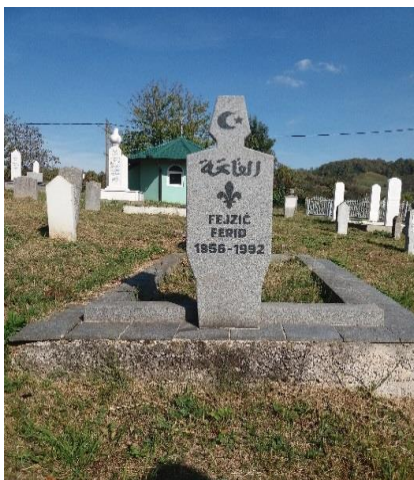
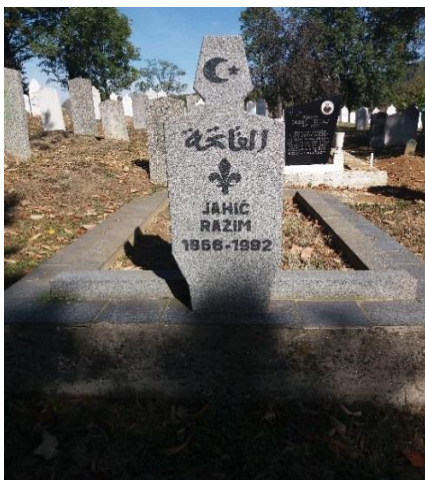
Mustafa i Tifa Turnadžić, Ibran Sejmenović, Omer, Sejdalija i Nijaz Talović, Idriz i Nura Muratović, Hanka Jukić (u njeno ime hadž obavio unuk Nasih-ef. Osmanović), Nazil i Ermina Jahić.

Ježinac i Ježinčani u odbrani svoje domovine Bosne i Hercegovine

Ukoliko na internet pretraživač ukucate sljedeća imena: Razim (Mustafe) Jahić, Ferid (Nurage) Fejzić, Ahmet (Mustafe) Jukić i Akif (Jasima)

Omić, nažalost, nećete dobiti nikakvu povratnu informaciju. Ovo su najveći sinovi moga sela, ježinački šehidi, oni koji su položili svoje živote u odbrambeno-oslobodilačkom ratu od 1992. do 1995. godine. Njihovim spominjanjem čuvamo sjećanje na njih, jer smo po karakteru narod koji zaboravlja, a sjećanje upravo treba onima koji zaboravljaju.

Više od 230 boraca sa općine Srebrenik dalo je svoje živote za odbranu zemlje u spomenutoj agresiji, a koji su, kao i šehidi Ježinca, bili u sastavu 21. Srebreničke brigade. Razim Jahić jedan je od prvih boraca sa općine Srebrenik koji je na Smolućoj 26.06.1992. godine¹² položio svoj život na liniji odbrane grada. Iza rahmetli Razima (18.02.1966. - 26.06.1992.) ostali su supruga Zineta i dvoje male djece, Almedin i Albina. Supruga Behija i dva mala sina, Mensur i Mirsad, ostali su iza rahmetli Ferida (27.03.1956. - 28.08.1992.), koji je također poginuo na Smolućoj. Troje djece, Muhamed, Mustafa i Fatima, te supruga Vahida, ostali su iza rahmetli Ahmeta (19.01.1944. - 04.09.1992.), koji je poginuo na gradačačkom ratištu. Rahmetli Akifa (05.07.1965. - 08.12.1994.) njegov tek rođeni sin Samir nije ni upoznao. Akif je poginuo na gradačačkim ratnim linijama, a sin Samir ostao je sa majkom Razom da živi. Njihovi mezarovi, kao i na drugim mjestima na području Medžlisa IZ Srebrenik, obilježeni su šehidskim nišanima. Imena ježinačkih šehida mogu se pronaći i na velikoj spomen-ploči na gradskom šetalištu u Srebreniku. Nažalost, iako je bila izgrađena spomen-ploča i u Ježincu, pored zgrade mjesne zajednice, ona je srušena i do danas nije izgrađena nova.

¹² Hazim Hodžić i Dževad Nuhanović, *Sinovi Bosne*, "Općina Srebrenik", str. 22-23. Knjiga sadrži kraće biografije i fotografije svih pogunulih boraca sa područja općine Srebrenik u odbrani Bosne i Hercegovine tokom i poslije agresije, od 1992. do 1996. godine.

Slike 7. Mezari ježinačkih šehida

Od 21. juna 1992. godine općina Srebrenik je bila potpuno slobodna¹³, i naši borci su se sve do kraja rata borili uglavnom na gradačačkim i čeličkim linijama. Jedna od četa 21. Srebreničke brigade bila je i ježinačka četa koja se hrabro borila u očuvanju svoga toprika.

Slika 8. Ježinačka jedinica – formirana u odbrambeno-oslobodilačkom ratu 1992-1995. godine

Tokom rata pamtim da se gotovo svaki pedalj zemlje obrađivao. Međusobno se pomagalo u svim poslovima, bilo da se radi o obrađivanju zemlje, kupljenju sijena, berbi kukuruza, žetvi pšenice, čuvanju goveda i drugim poljoprivrednim i stočarskim poslovima. U odsustvu muškaraca, žene bi sa djecom najčešće radile ove poslove tokom dana, a navečer bi obilazili jedni druge i na taj način u široj zajednici živjeli kao jedna porodica. Teško je bilo

¹³ Abdurahman Fazlić u: *Srebrenički ljiljani*, priredio: Dževad Nuhanović, Srebrenik, 2001., str. 4.

pronaći dijete koje nije išlo u mekteb, a ni odraslu osobu koja nije postila i dolazila u džamiju, naročito u vrijeme ramazana.

Ježinac je na početku agresije bio stanište za mnoge muhadžire sa općine Gradačac, Zvornik i Brčko distrikt, a onda i iz Podrinja. Prvi su se vratili na svoja ognjišta dok su mnogi muhadžiri iz Podrinja ostali u Ježincu i izgradili kuće. Iako se živjelo u oskudici, vrijedni Ježinčani, zajedno sa muhadžirima, uspijevali su namaći mnoga dobra sa polja: žitarice, voće, povrće kao i mliječne proizvode, i tako preživljavati teške ratne dane. Sjećam se da je selo, kao nikad prije a ni poslije, bilo puno djece i omladine. Večeri su, posebno tokom ljeta, donosile i neke lijepe trenutke i druženja, ašikluke i pjesmu. Time se tjerala tuga i žalost, a, koliko se moglo, unosila radost u život i snažila nada da će svemu teškom doći kraj. Što se i dogodilo, Bogu dragome hvala!

Infrastruktura sela – dosadašnji rezultati i budući prioriteti

U ovom dijelu rada tretirat ćemo infrastrukturne projekte koji su realizirani u Ježincu u posljednjem stoljeću, a koji su od velikog značaja za život i rad stanovnika ovog sela.

Snadbijevanje vodom

U Ježincu je kroz etape razvijano nekoliko načina snadbijavanja vodom:

1. Putem kopanja i korištenja vode iz bunareva koje je prije stoljeće imalo skoro svako domaćinstvo.
2. Voda koju su zvali *Korito*. Ovaj naziv je vjerovatno došao tako što je za vodu koja je dolazila sa svog izvora napravljeno betonsko korito. To je bila prva voda koja je dovedena na česme, a rađena je 1962. godine i finansirana od strane mještana. Prvo je urađena u Mujanovićima, bukvalno kao cijev koja se izlivala u otvoreno korito, a zatim su urađene još dvije javne česme, u Mujanovićima, još jedna, i kod starog mekteba, tada u centru sela. Ova druga česma je bila mjesto okupljanja omladine uveče, pa su tu bile organizovane igranke na otvorenom, dok nije izgrađena čitaonica. Uz izgrađenu česmu, urađen je i lijep pristup tako da se voda mogla lakše sipati i nositi u domaćinstva, ali i njome uzimati abdest.
3. *Kolovrat* voda je dolazila sa izvora iznad Ježinca, između Zubovog Brda i Hurema. Prema nekima u to vrijeme to je bio prvi takav lokalni vodovod na području općine. Nakon što je izgrađen bazen, kroz selo je ova voda provedena krajem 60-tih i početkom 70-tih i finansirana od strane mještana. S obzirom da se radi o malom izvoru, voda se pušta samo nekoliko sati tokom dana, a o njenom reguliranju, bez ikakve nadoknade, brinuo se neko od domaćina u blizini bazena. U posljednjih 20 godina najčešće bi to radila porodica Osmana Jahića. Pred rat 1992. godine, od strane 20-ak domaćinstava, započeta je

izgradnja novog vodovoda sa izvorišta na Majevidi. Vodovod je izveden i stavljen u funkciju, ali je zbog neodržavanja i izgradnje gradskog vodovoda isti sada zapostavljen.

4. Tokom 1990. godine započeta je izgradnja spoja sela na gradski vodovod koji je tada pojačan sa dva nova vodozahvata, od kojih je jedan ispod Ježinca. Mještani su finansirali kompletnu mrežu od Faćkina potoka u Čehajama do sela i kroz kompletno selo. Cijena po domaćinstvu je bila cca 1.300 KM + 50 m kanala da se iskopa za cjevovod. Tom prilikom je urađena kompletna mreža, zatim kućica za pumpno postrojenje kod čitaonice, te nabavljene pumpe. Ali, zbog izbijanja ratnih dejtava, isti nije pušten u funkciju. Tek nakon rata, odnosno 1995. godine, dogovoreno je da JP Vodovod i kanalizacija preuzmu na upravljanje taj vodovod, te je isti pušten u funkciju, s tim da su na ime troškova dovršetka mreže učesnici u vodovodu morali doplatiti još po cca 200,00 KM. Danas Ježinčani najviše koriste ovu i *Kolovrat* vodu, dok *Korito*, s obzirom da više nema ni starog mekteba, možemo naći samo na njegovom prvom mjestu gdje je bilo i prije više od 50 godina. Bunarevi su ostali prava rijetkost. Većina je zakopana, a oni koji nisu više se ne koriste.

5. Izvor *Stubo*, kojem je hajr-česmu izgradio Omić Mujo i njegov sin Hajro 30.08.1980. godine, i danas je u funkciji i njega, uglavnom, koristi stanovništvo smješteno pored magistralnog puta, gdje se i sam izvor nalazi.

Slika 9. Voda Stubo

Snadbijevanje električnom energijom

Prva električna energija dovedena je u selo 1964. godine iz Špionice, a što su u potpunosti finansirali stanovnici sela. S obzirom da je razvojem mreže taj vod postao usko grlo, naknadno su mještani finansirali nabavku trafostanice koja je napojena iz Srebrenika, što je konačno riješilo pitanje kvalitetnog napajanja električnom energijom. Prije deset godina urađena je još jedna trafostanica i većim dijelom rekonstruisana elektro mreža kroz selo

Putna infrastruktura

Prva ozbiljnija rekonstrukcija puta rađena je u periodu između 1973. i 1975. godine kada je put značajno proširen i u cijelosti nasut kamenim agregatom, te je isti u više navrata ponovo nasipan rizlom i vrlo kvalitetno održavan kao makadamski put. Nakon rata, 1998. godine, izvršeno je asfaltiranje kompletnog puta, rađeno u tri faze, onako kako su sabirana sredstva od stanovništva. Finansiranje je po ugovoru bilo 50/50 % stanovnici sela i općina. Nakon toga rađena je rekonstrukcija puta prema Huremima u makadamskoj podlozi, što je finansirala općina.

Telekominikacijska mreža

Nadzemni vod telefona u selu rađen je između 1976. i 1977. godine. Po domaćinstvu je priključak koštao cca 1.500,00 KM i deset iskopanih rupa za stubove, a sve su finansirali mještani. Prije desetak godina BH Telecom je finansirao i proveo podzemnu optičku mrežu kroz kompletno selo.

Komunalne usluge

Zimska služba, odmah poslije rata je rađena na način da je mjesna zajednica davala određenu količinu goriva, a stanovnici sela su nalazili nekog od mještana sa traktorom da čisti snijeg. Negdje od 2000. godine dogovoreno je da čišćenje preuzme komunalno preduzeće, što je i trenutno aktuelno.

Organizani odvoz smeća uveden je 2004. godine, uz plaćanje usluge od strane domaćinstava na mjesečnoj osnovi po cijeni od 8.20 KM.

Projekat kanalizacije

Prvi dio kanalizacije, primarna mreža, urađen je u periodu od 2001. do 2006. godine, kada je upotpunjen projekat za kompletnu kanalizaciju kroz selo. Ovaj dio su finansirali Fond za zaštitu okoliša Tuzlanskog kantona i mještani iz priključnih taksi. Nakon toga, u više navrata, rađeni su manji krakovi kanalizacija, što su finansirali stanovnici iz priključnih taksi. Tokom 2018. godine urađena su preostala tri kraka kanalizacije, te se sada svi objekti za koje postoje tehničke pretpostavke mogu priključiti na kanalizaciju, čime je praktički ovaj projekat okončan. Ove radove finansirali su Fond za zaštitu okoliša FBiH, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Tuzlanskog kantona i manjim dijelom općina Srebrenik.

Objekat mjesne zajednice

Ovaj objekat je, prema dostupnim podacima iz 1978. godine, izgrađen sredstvima mještana kroz samodoprinos, s tim da je tadašnje preduzeće "Majeвица" finansiralo izgradnju trgovine u sklopu ovog objekta, koja je još

uvijek u funkciji, samo u privatnom vlasništvu. Pored ove, u selu postoji još jedna prodavnica mješovite robe, a prije i poslije rata bilo ih je pet. Također, u selu još od prije rata funkcionira jedan motel, koji je vremenom mijenjao vlasnike i svoj naziv. Važno je spomenuti da su prostorije objekta mjesne zajednice prilagođene za održavanje mjesnih zborova, izbora, a u toku rata u ovim prostorijama se okupljala i družila omladina.

Javna rasvjeta

Javna rasvjeta je izgrađena tokom 2016. godine, a ovi radovi su finansirani od sredstava ekoloških naknada koji pripadaju općini Srebrenik na ime energetske učinkovitosti, iz fonda Ministarstva zaštite okolice Tuzlanskog kantona. Ovu uslugu stanovnici plaćaju na godišnjoj osnovi po domaćinstvu i cijeni od 15 KM.

Kablovska TV

Infrastruktura za kablovsku TV (podzemni optički kabal) je položena 2015. godine, a priključenja na istu su počela tokom 2017. godine. Stanovnici sela se mogu priključiti na kablovsku TV, ADSL i fiksni telefon putem ove mreže. Spomenute radove je u cijelosti finansirala firma TXTV Tuzla. Spomenut ćemo i to da je prvi TV aparat u Ježincu imao Ćamil Jahić, 1972. godine, zatim Pašan Jukić, te ubzo zatim i dosta drugih domaćinstava.

Javni prijevoz

S obzirom na to da se Ježinac nalazi pored magistralnog puta Tuzla-Orašje-Brčko, u Ježincu se nalazi i uređeno autobusko stajalište. Od početka 2018. godine, tokom školske godine uvedena je autobuska linija kojom je omogućeno da pored učenika i mjesno stanovništvo putuje do grada i nazad, i to osam puta dnevno.

Škola

Ježinac nikada nije imao svoju školu. Broj djece iz sela nikada nije bio dovoljan da bi se mogla uspostaviti nastava samo za učenike ovog sela. Prva četiri razreda učenici iz Ježinca su pohađali u Ćehajama, formirajući razrede sa učenicima iz Ćehaja i Mustafića, dok su ostale razrede osnovne škole završavali u Prvoj i Drugoj osnovnoj školi u Srebreniku.

Infrastrukturni projekti koje je potrebno realizovati

Pitanje igrališta ili poligona za mali fudbal, košarku i odbojku još uvijek nije riješeno. Postojala su prijelazna rješenja i određene koncesije plaćane su za prilagođeno igralište na imovini Nermina Muslimovića, ali je to potrajalo samo nekoliko godina poslije rata 1995. godine. Ovaj projekat uz izgradnju spomen obilježja šehidima ovog sela ostaje kao jedan od prioritarnijih u narednom periodu.

ZAKLJUČAK

Selo Ježinac jedno je od brojnih sela koja pripadaju općini Srebrenik. Svojom prošlošću, strukturom stanovništva i razvojem, moglo bi se reći, generalna je slika svih naših bosanskohercegovačkih sela. Naravno, kao i svako drugo selo, i Ježinac ima svoje posebnosti o kojima smo u ovom radu dali određene informacije.

Prošlost Ježinca kao naseljenog mjesta je duga i ta činjenica bila nam je poseban motiv da historijat ovog mjesta rasvijetlimo koliko više možemo i na jedno mjesto sakupimo podatke o tome. Svakako, kao što mjesne i općinske vlasti možemo pohvaliti za brigu u novije, postratno vrijeme, to što se selo infrastrukturno razvija, tako im upućujemo i apel da se više brinu o našoj prošlosti, jer ona, možda ponajviše, govori o nama, našim korijenima, identitetu. Dobro bi bilo da o kulturi pisane riječi, o našim važnim historijskim objektima vodimo više brige, jer će sve to biti značajno svjedočanstvo o nama, i onda kada nas ne bude, kada dođu neke nove generacije. Važno je da svaki segment društva u kojem živimo na tom putu uradi svoju domaću zadaću.

Mr. Muhamed OKIC

RECORDS ON JEZINAC

Abstract: *Writing about your birthplace is a great and inspiring challenge. It is greater if no one has previously embarked on the venture. Of course, there is a greater responsibility, because for the first time, the facts are brought that must be accurate and reliable so that, in a future study, they can be relied upon and new research built upon. This paper will give us a broader insight into the village of Jezinac, today one of the villages of the municipality of Srebrenik, in the historical context and development of this settlement. The text will also introduce the religious and cultural aspects of Jezinac as well as its significant infrastructure projects over the last half century.*

Keywords: *Jezinac, Srebrenik, village, mekteb, mosque, vakuf, infrastructure*

NASLIJEĐE BAŠTINA

